

4.2. Корекція типів невстигання у навчанні учнів початкових класів

Корекція труднощів дітей у навчанні – складний і багатогранний процес. Він торкається не лише усунення чи пом'якшення недоліків їхньої навчально-пізнавальної діяльності, а й потребує вирішення особистісних проблем кожної дитини, гармонізації її ставлень до самої себе, ровесників і дорослих. Тому важливо, аби до корекційної роботи з дитиною залучалася не лише школа, а й сім'я.

Важлива роль в організації корекції труднощів у навчанні школярів належить шкільному психологові. А він проводить, насамперед, діагностику інтелектуального й особистісного розвитку дітей і, виходячи з її результатів, стає консультантом педагога щодо побудови програми індивідуально спрямованої корекційно-розвивальної роботи з кожною дитиною, працює з сім'єю, де виховується дитина, яка має труднощі у навчанні, нарешті, – він здійснює окремі форми корекційної роботи з дітьми. Крім різнобічного діагностичного вивчення дитини, психолог у разі потреби порушує питання про обстеження її в психолого-медико-педагогічній консультації та встановлює контакт з цією установою.

Успішність корекції труднощів у навчанні дітей залежить від того, наскільки тісно вона пов'язана з діагностикою і є її безпосереднім продовженням. Тому й говорять про **діагностико-корекційну систему як єдине ціле**.

Завдання діагностики – виявлення загальних, типових та індивідуальних особливостей дітей, що мають труднощі у навчанні, з метою врахування їх у педагогічному процесі. Без такої діагностичної основи корекція навчання дітей неприпустима і не може бути успішною. Здійснювана наосліп, без урахування причин порушення навчальної діяльності кожної дитини та можливостей їх усунення відповідними методами педагогічного впливу, вона дискредитує саму ідею допомоги дітям із труднощами в навчанні.

Конкретні способи, якими можна виявити наявність чи рівень сформованості тих чи інших емпіричних характеристик

Емпіричні прояви	Способи виявлення
Адекватність сприйняття	Здібності зорового сприйняття можна не вимірювати спеціально. Достатньо мати на увазі як фонову характеристику (розуміння зображень на картинках). Вправи на сприйняття звуків мови.
Рівень узагальнення	«Виключення 4-го лишнього» Розповідь за картинками Відповіді на запитання
Розуміння зв'язків між явищами	Арифметичні навички Розповідь за картинкою Малюнок на задану тему
Наявність розгорнутого фразового мовлення	Розповідь за картинками Відповіді на запитання «Виключення 4-го лишнього»
Адекватний рівень розвитку тонкої моторики	Малюнок Коректурна проба
Засвоєння нового з допомогою дорослого	Введення навчального етапу в кожному завданні
Достатня незалежність, автономність в поведінці	Спостереження в процесі обстеження
Адекватне ситуації емоційне реагування	Спостереження в процесі обстеження
Здібність виконувати розумову роботу за інструкцією	Спостереження в процесі обстеження
Здібність вести себе у відповідності з ситуацією	Спостереження в процесі обстеження
Інтерес до запропонованої інтелектуальної діяльності	Спостереження в процесі обстеження
Бажання досягнути позитивної оцінки	Спостереження в процесі обстеження
Здібність працювати в групі ровесників	Спостереження в процесі обстеження
Здібність встановлювати контакт з дорослими	Спостереження в процесі обстеження

Ті чи інші труднощі дитини в навчанні негативно позначаються на її здатності працювати разом з класом. Через те вона більшою чи меншою мірою потребує **індивідуалізації навчального процесу**. Тим часом в умовах великої наповнюваності класу в масовій школі та напруженого темпу вивчення програмового матеріалу можливості індивідуальної роботи з дітьми дуже обмежені. Вони бувають достатніми для тих учнів, які мають легкі порушення навчальної діяльності, пов'язані з недоліками переважно мотиваційної та емоційно-вольової сфер чи з вадами окремих функцій, наприклад, уваги, сенсомоторної координації, за належно сформованої пізнавальної діяльності в цілому.